عکس: علی محمدی/ ایران

کتاب صوتی راهی برای ایجاد میل به کتابخوانی

وقتی گوش‌ها می‌خوانند

محمد معصومیان
گزارش‌نویس

کتاب صوتی از آن دست پدیده‌هایی است که به گمانم هم ریشه در گذشته دارد و هم نگاهی به آینده؛ آدم را به یاد شهرزاد قصه‌گو می‌اندازد یا گذشته‌هایی که مردم عامی پای نقالی یا شنیدن داستان‌هایی می‌نشستند که خودشان سواد خواندن آن را نداشتند. قصه‌خوانی برای دیگران همیشه امری تاریخی بوده اما حالا که عموم مردم سواد خواندن و نوشتن دارند چه شده که دوباره قصه شنیدن یا همان شنیدن کتاب صوتی رونق پیدا کرده است؟ **مسعود اعلایی** فعال حوزه کتاب معتقد است، زندگی پرسرعت امروزی مهم‌ترین علت رونق پیدا کردن کتاب صوتی است، این زندگی پرسرعت اوقات فراغتی را ایجاد کرده که جنس آن با گذشته فرق دارد. او می‌گوید: «اگر در گذشته مردم بعد از تاریکی هوا در خانه دورهم می‌نشستند حالا این فراغت را به گونه دیگری تجربه می‌کنند، مانند زمان مرده‌ای که پشت ترافیک هر روزه متوقف شده‌اند.» اعلایی معتقد است، انسانی که گام را فراتر از زندگی روزمره گذاشته نیازهایی دارد که یکی از آنها خواندن کتاب است و کتاب صوتی این امکان را ایجاد کرده تا بتوان از این زمان‌ها به بهترین شکل بهره برد.

شنیدن کتاب صوتی و دل سپردن به لحن و صدای فردی دیگر از آن اتفاقاتی است که بعد از تجربه آن یا عاشقش می‌شوید یا به کل آن را نمی‌پذیرید. آیدین یکی از آن کتابخوان‌هایی است که به نظرش شنیدن کتاب باعث خواهد شد ارتباط خواننده با کلمات و جملات قطع شود. او این‌طور می‌گوید: «از چیزهایی که به نظرم در شنیدن کتاب صوتی اتفاق می‌افتد ممانعت از تخیلی است که خواننده از لحن و صدای یک شخصیت دارد. شما یک کتاب را می‌خوانید و ذهن شما بنا به داده‌هایی که دارد برای هر شخصیت لحن و صدایی می‌سازد که باعث ارتباط شخصی شما با شخصیت‌های داستان می‌شود و با آن شخصیت‌ها چهره و تیپ می‌سازید. می‌شود گفت تخیل شما را درگیر می‌کند اما زمانی که این صداها مابه‌ازای بیرونی پیدا می‌کنند دیگر آن اتفاق نمی‌افتد.» او معتقد است «زمانی که شما پشت ماشین نشسته‌اید یا در خانه مشغول آشپزی هستید هر چقدرهم بخواهید تمرکزتان را روی شنیدن بگذارید بازهم نمی‌توانید جلوی اتفاقات بیرونی را بگیرید. تنها راه، اختصاص زمانی خالی و درگیر شدن چشم با متن است که تمرکز آدم تمام و کمال در خدمت کتاب قرار می‌گیرد.» او از چند بار تجربه شنیدن کتاب صوتی می‌گوید که به نظرش خواننده کتاب تسلط کافی به متن نداشت.

سؤالی که به ذهنم می‌آید این است که خواندن کتاب باید چه استانداردهایی داشته باشد؟ آیا هر کسی می‌تواند کتاب بخواند و آن را منتشر کند؟ سبحان یکی از دست‌اندرکاران تولید کتاب صوتی است که خودش هم تجربه خواندن و منتشر کردن کتاب را دارد. او در پاسخ به سؤالم می‌گوید: «اولین نکته‌ای که باید به آن توجه داشت شناخت لازم از کتابی است که قرار است صوتی شود. دقت در این مسأله، به تولیدکنندگان این امکان را می‌دهد که از خود کتاب راهکار مشخصی بگیرند. هر کتاب، بسته به موضوع، ساختار و حرف و هدفی که دارد نیازمند راوی مناسبی است که در وهله اول و لازم، استانداردهای دانشی و بینشی کافی داشته باشد. دانش از آن بابت که نسبت به متنی که می‌خواند تسلط کافی داشته باشد و بینش نیز درک آن چیزی است که پیش‌روی او به عنوان یک متن قرار گرفته است. مثلاً چطور می‌شود کتابی از داستایوفسکی را به گوینده‌ای سپرد که در عمرش داستان نخوانده است. پس نکته اول و مهم، شناخت تمامی طرف‌های درگیر تولید کتاب صوتی از کتابی است که قرار است به مخاطب برسانند.»

در سال‌های اخیر بازار پر شده از کتاب‌هایی که به صورت صوتی در اختیار شنوندگان قرار می‌گیرد و این عرضه نشان از تقاضایی دارد که از طرف مخاطبان به وجود آمده است. بسیاری از ناشران هم از اشباع شدن این بازار می‌گویند و شاید تا حدودی هم درست بگویند. سبحان می‌گوید: «بازار مالی و حمایت‌های مالی که پشت برخی از شرکت‌های تولیدکننده وجود دارد امکان رقابت را از دیگران گرفته یا حداقل عطا را به لقایشان بخشیده است. کار ما تجسس در ورودی‌های مالی این شرکت‌ها نیست اما آنچه مشخص است چند شرکت و تولیدکننده به‌خصوص کتاب هستند که دارند کتاب صوتی منتشر می‌کنند و در طرف دیگر، توانسته‌اند کتاب صوتی را در ایران، طی یک‌دهه گذشته جابیندازند. ناشرانی که دیده شده سلبریتی‌ها یا بازیگران سینما را هم به این بازار آورده‌اند تا بتوانند از طریق آنها تبلیغات بهتری برای عرضه داشته باشند. این چهره‌های معروف هم گاهی بد و گاهی خوب توانسته‌اند استانداردهای این کار را رعایت کنند. اما آیا اساساً ورود چهره‌های معروف به این حوزه توانسته است موردپسند مردم قرار بگیرد؟»

سبحان در این زمینه معتقد است، باید در ابتدا سلبریتی را از عنوان او جدا کنیم و بعد دست به قضاوت بزنیم. از نظر او نمی‌توان با پیش‌فرض شهرت، قضاوت را دچار سوگیری کرد.«هر کسی به عنوان یک فرد، می‌تواند کتاب صوتی بخواند و هیچ‌کس هم نمی‌گوید چرا این شخص کتاب صوتی خوانده یا... اما وقتی بحث بر سر کیفیت یا همان استانداردها در می‌گیرد، دیگر عنوان‌ها کنار می‌روند. شخصاً جدا از آنکه در تولید کتاب صوتی نقش داشته و دارم، شنونده و مخاطب کتاب صوتی به عنوان یک قوت لایموت هستم. همیشه گفته‌ام که سلبریتی بخواند اما درست بخواند، استاندارد بخواند و فکر نکند چون سلبریتی است مردم برای هر چیزی که بخواند سر و دست می‌شکنند. خیر؛ مردم وقتی پول پرداخت می‌کنند با هیچ‌کس شوخی ندارند.»

از آنهایی هستید که به خاطر مشغله زیاد فرصتی برای کتاب خواندن ندارید یا از آنهایی که عاشق گوش دادن به بخش‌هایی از یک رمان عاشقانه در زمان استراحت؟ راستی چه کسانی مخاطب کتاب‌های صوتی هستند؟ مسعود اعلایی فعال حوزه کتاب می‌گوید: «کسانی مثل من که زندگی امروزی به آنها اجازه نمی‌دهد مثل گذشته روی مطالعه به شکل سنتی‌اش وقت بگذارند یا باید عطای کتاب خواندن را به لقایش ببخشند یا باید فکری به حال این معضل کنند. پس خود را عادت می‌دهند به شنیدن کتاب صوتی و بعد از مدتی تجربه‌شان بیشتر می‌شود و در انتخاب‌هایشان بهتر عمل می‌کنند و وسواس‌شان هم بیشتر می‌شود که اگر سطری از کتاب را در شنیدن، متوجه نشدند یا فکرشان پرید، دوباره برگردند از اول بشنوند. صرفاً باید نیازش در هر فردی شکل بگیرد آن‌وقت باقی چیزها را آدم خودش کسب و تجربه می‌کند و کم‌کم می‌بیند که بله، بدجوری به شنیدن عادت کرده است.»

عادت به شنیدن یا محول کردن وظیفه چشم به گوش، فرقی نمی‌کند. مهم فکر کردن یا درگیر شدن با چیزی غیر از روزمرگی‌هایی است که گاهی فرساینده می‌شوند. رها شدن از حساب و کتاب روزمره و فکر کردن به دنیاهایی که شاید هیچگاه تجربه دیدن و زندگی کردن آن را نداشته باشیم.

وقتی از کتاب صوتی حرف می‌زنیم اولین مخاطبی که به ذهن می‌رسد افراد نابینا هستند که از این طریق می‌توانند براحتی به جهان متن سفر کنند. اما آیا این امکان به صورت عملی توانسته است به آنها برای شنیدن کتاب‌های بیشتر کمک کند؟ اعلایی می‌گوید: «تا جایی که من می‌دانم کتاب صوتی توانسته است امکان جدیدی ایجاد کند اما این به معنای به اندازه بودن نیست. متأسفانه در این زمینه کار چندانی نشده یا تمهیداتی اندیشیده نشده است تا یک نابینا به سادگی و بی‌کمک یک فرد بینا بتواند به آنچه دیگران دسترسی دارند، دسترسی داشته باشد. همان‌طور که روزنامه‌خواندن برای آنها به سادگی دیگران نیست. این خلأ بزرگی است که می‌شود به شکلی درست و اساسی روی آن کار کرد و برایش راهکارهایی اندیشید.»

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری در خانه‌های سفید قرار دهید که هر رقم در سطرها، ستون‌ها و مربع‌های کوچک ۳ در ۳ یکبار دیده شود

۴۰۸۸

آسان

۴				۲	۷		۸	
				۴		۳		۵
	۱		۵		۳			
۳			۲			۸		
		۸					۶	۸
۶	۹			۵			۱	۲
۴	۳		۶		۷			
		۶		۳				
۵		۶				۸	۲	

متوسط

۳		۱	۲	۹		۸		
			۱	۴	۵			
					۶		۲	
۸	۵						۳	
		۷		۶		۱		
	۲					۴	۹	
	۹		۶					
			۳	۵	۴			
		۳		۱	۹	۵		۸

سخت

		۶		۵		۲		۴
	۱	۲						
			۱			۸		۷
۲								
	۷		۴	۸	۵		۶	
								۹
۸	۵				۶			
						۹	۵	
۹		۱		۷		۸		

خیلی سخت

	۱		۹					۸
				۱		۶		۲
۶				۸			۹	
		۱	۳					
	۷	۲				۴	۳	
					۷	۹		
	۲			۳				۶
۷		۴		۹				
۵					۱		۸	

حل جدول سودوکو شماره ۴۰۸۸

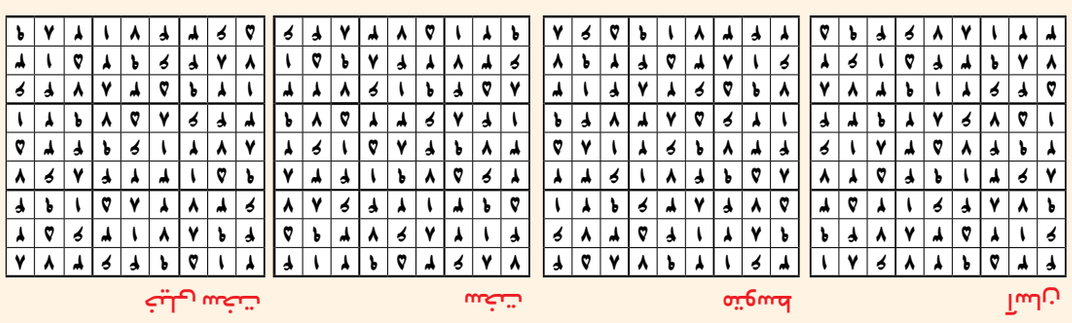

یک جدول با دو شرح

جدول روزنامه ایران دارای دو «شرح عادی و ویژه» است. در صورت تمایل به حل دو شرح ابتدا یکی از شرح‌ها را با مداد حل کرده و سپس با پاک کردن جواب شرح اول، به حل شرح دوم بپردازید.

۸۰۵۷

جدول عادی

افقی:
۱- تحمل و حوصله - مقامی قضایی
۲- همیشگی و بی‌آغاز- جزیره «اندونزی»- بیچاره
۳- کمیتی برای اندازه‌گیری جریان - دانشگاه زنان در تهران - نسیم سرد
۴- علامتی روی کالا - لبه شمشیر - دو تا باشد گوسفند کامل می‌شود - رود اروپایی
۵- اشاره بعید - روز اول هفته - گواهان
۶- آگهی مصور - جمع طبیب - راز پنهان
۷- گیاهی از تیره پنیرکیان که در نساجی کاربرد دارد - تمام و مجموع - نگارگری
۸- نمونه خروار - شناکردن - غذای روزانه
۹- نوعی زیرانداز - نامناسب و ناهماهنگ - دوش
۱۰- عقل و فهم - ضرورت است - عضو تنفس ماهی
۱۱- پرنده‌ای حلال گوشت - سپاهیان - حرف فاصله
۱۲- عود - نام پسرانه - زائوترسان - اولین حاکم ماد
۱۳- کشوری در منطقه خاورمیانه - فیلم «کریم امینی» - زنگ بزرگ کاروان
۱۴- شهر اثر تاریخی «ارگ سریزد» در استان یزد - جای مرشد - ماه دوم خزان
۱۵- رنگ موی زنانه - رفراندوم

عمودی:
۱- ظرف آزمایشگاهی - نام نخستین دوره از دوران اول زمین‌شناسی
۲- روستایی در تهران - به کلی - حق خواه در دادگاه
۳- بسیار روان - رودخانه تهران - ضعیف
۴- لنگه بار - راه فاضلاب - عدد تیزپا! - بهره‌هوشی
۵- خویشان - طعنه - ویتامین انعقادی
۶- هذیان - نام سازی - بدی عاقبت
۷- کشور اروپایی - مؤلف «لَمَعات» - قدیمی‌ترین نوشته به زبان هند و اروپایی
۸- شناسنامه - جمع مانع - مطهر
۹- مخفف تو را - نوحه سرایی در عزا - خبرچین
۱۰- اندوه، مشقت - اتاق راه آهن - یقه آهارزده
۱۱- بزرگ منشی - هدیه فرستادن - باغبان درخت انگور
۱۲- بی باکی - از هوا می‌گیرند! - از رنگ‌ها - من و شما
۱۳- درون - گازوییل ایرانی - از صادرات کشور «نیوزیلند»
۱۴- قانون چنگیزخان مغول - گردن کلفت - آهنگ
۱۵- سَمبولیست - شهر «یونان»

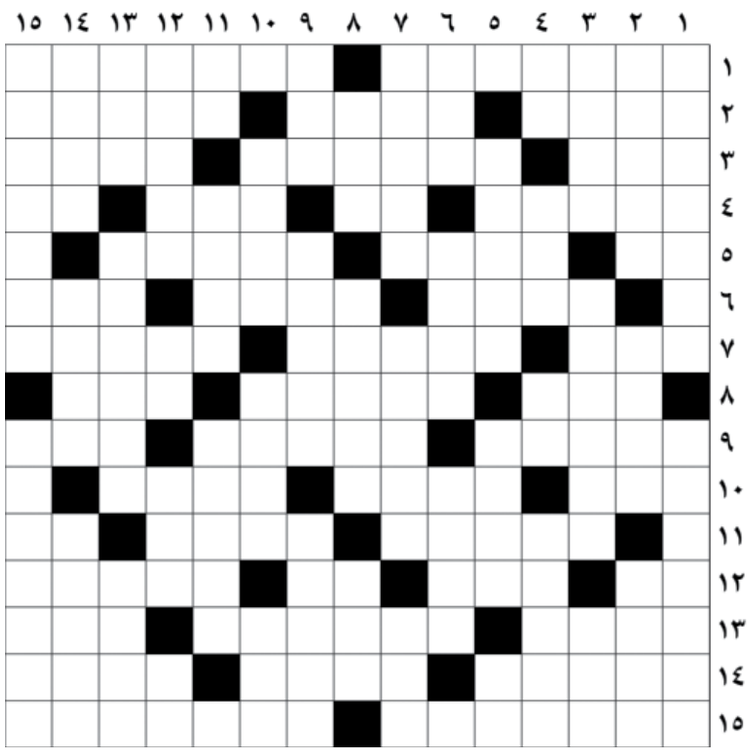

جدول ویژه

افقی:
۱- سریالی در حال پخش در ژانر درام ملتهب به کارگردانی جمشید محمودی - بهترین دارو برای زردی نوزادان
۲- قهوه‌خانه - از تیم‌های فرانسوی - شهری در ۶ کیلومتری شاهرود
۳- دوش انداز - یکپارچگی و هماهنگی - خبرگزاری «ایتالیا»
۴- سردسیر - سلحشور - سوزان - نام آذری
۵- جامد - شاعر آلمانی - بخشی در «نیویورک»
۶- مقابل «پیر» - کافر - نداری
۷- زمستان - فرستاده - در بلا افتادن

عمودی:
۱- از وسایل بازی و سرگرمی کودکان که تاریخی دیرینه دارد - فرمان اداری
۲- نگهبان تاکستان - فیلم «داوود بیدل» (روی پرده سینما) - ابواب
۳- دلاور - عصاره - فارسی امروزی
۴- پیشوند فقدان - آشکارساختن - حرف صلیب - از اجزای شیرینی
۵- نام گلی - شهری در استان زنجان - زاییدن
۶- مرد عرب - دختر خوش‌خبر! - مافوق و بزرگتر
۷- عدد مهاجم فوتبال - بناها - انگشت برجسته
۸- گمان - معلم بزرگ - حکم
۹- زمانه - ورزش فکری - درویش
۱۰- هیاهو و هرج و مرج - آهسته، آرام - مخفف از ما
۱۱- خرس عربی - پادشاه بزرگ - رباییدن
۱۲- فهرست - دلبری، غمزه - ساعت ابتدایی - تخم مرغ فرنگی
۱۳- خواهر برادر هم خون - خوابیدن به روی شکم - مربوط به ادب است
۱۴- رهاورد زلزله - رنج و سختی - دوباره کاری
۱۵- نازک نارنجی و زودرنج - کثرت و وفور

حل جدول عادی شماره ۸۰۵۶

حل جدول ویژه شماره ۸۰۵۶